

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

NAPUSTILI STE
ZAPOVIJED BOŽJU,
A DRŽITE SE
PREDAJE LJUDSKE

KOLOVOZ

Ned 1. XXII. NEDJELJA KROZ GODINU
Egidije; Konstancije

Pon. 2. Kalista; Maksima; Divna

Uto. 3. Grgur Veliki; Grga; Gordana

Sri. 4. Ruža Viterpska; Dunja; Ida; Marcel

Čet. 5. Majka Terezija; Lovro

Pet. 6. Zakarija; Boris; Davor

Sub. 7. MARKO KRIŽEVČANIN
Obljetnica osnutka ATJ Lučko

Naslovnica: Sieger Köder, *Djela milosrđa*
Slika preuzeta s:
<https://shop.verlagsgruppe-patmos.de>

MEDITACIJA

Susreti s Tobom 3

SLUŽBA RIJEČI

XXI. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Napustili ste zapovijed Božju,
a držite se predaje ljudske. 4

HOMILIJA

Srčana djela
oslobađaju od prljavštine grijeha 8

KATEHEZA

Milostinja u Bibliji 10
Mali vjeronaučni leksikon 14

MEDITACIJA

Nemir od vijeka 15

BLAGDAN

Marko Križevčanin 16

NAŠI POKOJNI 16

MEDITACIJA

Božje i ljudsko 20

mihael

22/2024.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVIII. (2024.), broj 22 (612); dvadeset i druga nedjelja kroz godinu, 1. rujna 2024.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

Susreti s Tobom

U susretima s Tobom, Gospodine,
srećom me puni Tvoja prisutnost:

Susret ujutro,
kad otvaraš moje oči za novi dan pun nade,
koju mu ulijeva Tvoja ljubav.

Susret na poslu,
kad Tvoja stvaralačka ruka vodi moju ruku,
da ovaj svijet učini sretnijim,
ljepšim i ljudskijim.

Susret s ljudima
koji mi prilaze s povjerenjem,
kad Tvoje Božje lice
otkrivam u obličju ljudskom.

Susret u molitvi,
kad meni samom prilaziš,
kad moje misli oko Tebe kruže,
a dušom Ti se primičem u povjerenju.

Susret kod objeda,
kad od Tebe primam kruh koji obnavlja moj život,
još više kod euharistijskog stola,
gdje mi sama sebe daješ za hranu.

Susret u noći,
kada gasiš svjetla da me obavije mir,
kad zatvaraš moje oči,
da uronim u Dubinu Tvoga otajstva.

Nek svaki susret kojim prožimaš moju nutrinu
i privlačiš me k sebi
bude korak bliže uzvišenom, divnom,
posljednjem susretu
koji nikad neće prestati.

Prvo čitanje: Pnz 4, 1-2.6-8

Ništa ne nadodajte onome što vam zapovijedam ... vršite zapovijedi Gospodnje!

Čitanje Knjige Ponovljenog zakona

Mojsije reče narodu:

„Sada, Izraele, poslušaj zakone i uredbe kojima vas učim da biste ih vršili i tako poživjeli te unišili i zaposjeli zemlju koju vam daje Gospodin, Bog otaca vaših. Niti što nadodajte onome što vam zapovijedam niti što od toga oduzimljite; vršite zapovijedi Gospodina, Boga svojega, što vam ih dajem. Držite ih i vršite: to će u očima narodâ biti vaša mudrost i vaša razboritost. Kad oni čuju za sve ove zakone, reći će: 'Samo je jedan narod mudar i pametan, a to je ovaj narod veliki.' Jer koji je to narod tako velik da bi mu bogovi bili tako blizu kao što je Gospodin, Bog naš, nama kad god ga zazovemo? Koji je to narod tako velik da bi imao zakone i uredbe pravedne kao što je sav ovaj zakon koji danas stavljam pred vas?“

Riječ Gospodnja

Današnje prvo čitanje zapravo je odlomak iz Mojsijevog prvog oproštajnog obraćanja Izraelcima u Knjizi Ponovljenog Zakona. U njemu podsjeća Izraelce na hod kojeg su prevalili od Sinaja do pragova obećane im zemlje, s onu stranu Jordana gdje se sada i nalaze. Ako žele ostvariti san o zadobivanju Obećane zemlje, moraju se suočiti s pitanjem vjernosti Gospodinu. Jer On je izvor njihove slobode, On ih je izveo iz Egipta i oslobodio ropstva. On je čudesni Bog koji oslobađa i želi omogućiti procvat života. Slijediti Njegovu volju znači umnažati svoje dobro. Zato Mojsije može svojim sunarodnjacima reći da poslušnost Božjoj riječi podiže ugled Izraelcima pred drugim narodima. Doista, bilo bi glupo ne slijediti glas koji vodi u slobodu i blagostanje, a s druge strane gledano narod koji baštini Božje objavljivanje i vodstvo zaista je velik i blagoslovljen. Prosperitet Izraelaca tijekom njihove povijesti bio je u uskok vezi sa vjernošću Savezu. To su prepoznavali i njihovi susjedi. No, veličina Božje objave dane Izabranom narodu nadilazi biblijsko vrijeme. Judeokršćanska duhovna baština i pogled na vrijednost svakog čovjeka nadahnjivali su razvoj zapadne kulture kroz povijest, sve do najnovijih vremena. I tako posvjedočili njezinu životodajnost u svim prostorima i vremenima.

Otpjevni psalam: Ps 15, 2-4ab.5ab

Gospodine, tko smije prebivati u šatoru tvome?

Onaj samo tko živi čestito,
koji čini pravicu,
i istinu iz srca zbori,
i ne kleveće jezikom.

Koji bližnjem zla ne nanosi
i ne sramoti susjeda svoga;
koji zlikovca prezire,
a poštuje one što se Gospodina boje.

Koji se zaklinje prijatelju,
a ne krši prisege,
i ne daje novca na lihvu,
i ne prima mita protiv nedužna.

Psalam 15 je jedan od takozvanih ulaznih psalama, koji su pjevali hodočasnici pristupajući Hramu. Opisuje osobine hodočasnika kojega će Bog prihvatiti - pravedne, iskrene i čestite osobe.

Doslovno ispunjavanje zakonskog kodeksa u promijenjenoj situaciji može rezultirati upravo njegovim nepoštivanjem. U tom smislu mora doći do promjene i prilagodbe. Ali to mora biti odgovorna promjena, promjena radi boljeg poštivanja zakona u promijenjenim uvjetima, a ne prilagođavanje zakona vlastitim interesima.

Drugo čitanje: Jak 1, 17-18.21b-22.27

Budite vršitelji riječi!

Čitanje Poslanice svetoga Jakova apostola

Braćo moja ljubljena:

Svaki dobar dar, svaki savršen poklon odozgor je, silazi od Oca svjetlilâ u kome nema promjene ni sjene od mijene. Po svom naumu on nas porodi riječju Istine da budemo prvina neka njegovih stvorova.

Sa svom krotkošću primite usađenu riječ koja ima moć spasiti duše vaše. Budite vršitelji riječi, a ne samo slušatelji, zavaravajući sami sebe. Bogoljubnost čista i neokaljana jest: zauzimati se za sirote i udovice u njihovoj nevolji, čuvati se neokaljanim od ovoga svijeta.

Riječ Gospodnja

Nastala stoljećima kasnije, Jakovljeva Poslanica – iz koje čitamo drugo čitanje – ističe Božju postojanost i nepromjenjivost: On je stalni i vjerni izvor dobra svemu što postoji! Zvezdano nebo, sa svojom ljepotom i stalnošću, ljudima svih vremena rječit je poziv na promišljanje veličanstva i dobrote Oca svjetlila. Njegova riječ čovjeku otvara nove dimenzije života. Tek primljena i vršena riječ unosi promjene – ona je poput sjemena koje jednoć posijan u čovjeku raste do punine kada počinje donositi plodove. Spasiti duše moguće je osim na način nevidljivog i misterioznog događanja shvatiti kao posvemašnje izbavljenje vlastitog bića i života. Da je opravdano ići u smjeru konkretnijeg značenja vidimo po tome što čistu bogoljubnost autor Poslanice vidi zauzimanju za najslabije i najranjivije. Ako jespasenje obećano Božjem narodu zapravo njegovo izbavljenje od svih ugroza kako bi uživao blagostanje pred Bogom, onda je vršenje riječi davanje doprinosa preobrazbi društva i stoga ulazak u proces kojim osoba postaje dionikom njegovih konačnih plodova. A da bi netko mogao plodovima riječi oplemeniti društvo, prije sâm treba biti njome prožet.

Komentar 1. i 2. čitanja Ivica Čatić, <https://www.vjeraidjela.com>

Evandjelje: Mk 7, 1-8.14-15.21-23

Napustili ste zapovijed Božju, a držite se predaje ljudske.

Čitanje svetog Evandjelja po Marku

U ono vrijeme:

Skupe se oko Isusa farizeji i neki od pismoznanaca koji dođoše iz Jeruzalema. I opaze da neki njegovi učenici jedu kruh nečistih, to jest neopranih ruku. A farizeji i svi Židovi ne jedu ako prije temeljito ne operu ruke; drže se predaje starih. Niti s trga što jedu ako prije ne operu. Mnogo toga još ima što zbog predaje drže: pranje čaša, vrčeva i lonaca. Zato farizeji i pismoznanci upitaju Isusa:

„Zašto tvoji učenici ne postupaju po predaji starih, nego nečistih ruku blaguju?“

A on im reče:

„Dobro prorokova Izaija o vama, licemjeri, kad napisa: Ovaj me narod usnama časti, a srce mu je daleko od mene. Uzalud me štujete naučavajući nauke - uredbe ljudske. Napustili ste zapovijed Božju, a držite se predaje ljudske.“

Tada ponovno dozove mnoštvo i stane govoriti:

„Poslušajte me svi i razumijte! Ništa što izvana ulazi u čovjeka ne može ga onečistiti, nego što iz čovjeka izlazi - to ga onečišćuje. Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva, preljubi, lakomstva, opakosti, prijevara, razuzdanost, zlo oko, psovka, uznositost, bezumlje. Sva ta zla iznutra izlaze i onečišćuju čovjeka.“

Riječ Gospodnja

Evandjelje donosi dijelove Isusove rasprave s farizejima i pismoznancima o pitanjima obredne čistoće. Sve počinje onda kada su ovi potonji primijetili kako Isusovi učenici ne peru ruke prije jela.

U naše vrijeme to bi bilo pitanje prvenstveno higijenske i kulturne naravi.

Pitanje koje su postavili farizeji i pismoznanci tiče se obredne čistoće i vjerske je naravi.

Pojmovi čisto i nečisto u njihovu religioznom ambijentu tiču se odnosa s Bogom.

Ono što je čisto, to je po Božju, a ono što je nečisto Bogu se protivi.

Kriterij razlikovanja između čistog i nečistog jest predaja starih. Prema farizejima ta predaja obuhvaća i pisanu i usmenu Toru koju je Bog objavio Mojsiju na Sinaju.

Tko se ne drži te predaje protivi se Bogu, a ako je još i učitelj pa tako uči svoje učenike, utoliko još više griješi.

Srčana djela oslobađaju od prljavštine grijeha

Isus im je dao do znanja da u površnim riječima nema života

Isus je u obraćanju narodu često srčan. Njegove riječi nisu bez emocija, nego su ispunjene žarom srca, a još više konkretnim djelima. Obrušio se s pravom na farizeje ponavljajući im riječi proroka Izaije: »Ovaj me narod usnama časti, a srce mu je daleko od mene.« Mnoštva riječi koje su oblikovane usnama traže iskren izgovor koji će se ogledati u srčanim djelima.

Isus je upravo s učenicima objedovao. Jeli su nakon posla i uživali u hrani. I dok su mislili da će imati nekoliko trenutaka za sebe, oko njih su se počeli okupljati židovski farizeji i pismoznanci. Pratili su ih pomno kako će blagovati, što će učiniti, hoće li vršiti razne židovske zakone, o čemu će razgovarati. Primijetili su da učenici nisu oprali ruke prije nego što su uzeli kruh. U njihovim očima to je bilo gadljivo. »Kako mogu blagovati? Zašto njihov Učitelj ništa na to ne kaže? Možda ne poznaje Zakon pa ga treba uputiti?« Brzo su prekinuli njihovo blagovanje i upitali Isusa. Nisu ga pitali gdje je s njima bio maloprije. Netom prije toga obroka Isus je cijeli dan s učenicima liječio bolesnike oko Genezareta. Svi su bili umorni! Farizejima je pak stalo samo

doznati poznaje li Zakon koji govori o važnosti zdravlja. A Isus je zdravlje maločas vratio ljudima koji nisu imali nikakvu nadu.

Farizeji su svoje izrekli. Stalo im je do puke forme. Pred sobom nisu vidjeli ponizne ljudske sluge ni izmorenoga Isusa s učenicima, nego su tražili ispunjenje obične formalnosti. To bi ih učinilo sretnim. Žele vidjeti osobe koje se samo slijepo drže predaje. Isus stoga odlučno progovori: »Ovaj me narod usnama časti, a srce mu je daleko od mene.« Samo usne, samo puke riječi – to su izvještačeni maniri oslobođeni od ikakve srčane ljudskosti. Kao da im govori: »Daj mi svoje srce! Uloži sebe u riječi koje govoriš!« Lako je bilo oblikovati usnama i najljepše stihove, ali kada su ti stihovi oživjeli u životu, izgubili su svaku poetičnost. Srce je bilo daleko od Zakona. Ono je tražilo samo vlastitu ugodu, samo puko izvršavanje, a život se zbivao u nekim drugim matricama.

Farizeji su izrekli površne riječi prazne od svake srčanosti. Tako se ne može živjeti, tu nema Isusova duha. On koji je sebe u potpunosti predao za druge, do kraja se potrošio za bližnje, srce ostavio na križu, istodobno opraštajući svaku pogriješku, našao se s bezosjećajnim moralistima pred sobom. S razlogom ih poziva da takvi ne

<https://sagud.xyz/>

budu. Bez srčanosti ne može se živjeti u društvu. Obitelji postaju bezlične. Odgoj u potpunosti ispražnjen od radosti u sadašnjosti. Bez srčanosti čitav život postaje tlaka. Sve postaje suvišno. Svaka stvar odveć nekorisna. A Zakon počinje služiti kao isprika za odgrizene osjećaje.

Srčana djela mogu osloboditi od prljavštine grijeha. Kaže Ivan Zlatousti dok tumači isti redak: »Očistite se. Kako i na koji način? Plačite, stenjite, dajte milostinju, ispričajte se uvrijeđenomu, pomirite se, obrišite jezik kako ne biste još ozbiljnije izazvali Boga. Kada bi netko napunio ruke izmetom, pa vas onda takav uhvatio za stopala preklinjući vas, odbili biste ga nogom. Kako se onda takav usudiš približiti Bogu?«

Svaki je kršćanin pozvan na srčano izvršavanje Zakona. I ako se ogriješi o zapovijedi, srčano će zatražiti oprost. Krivnja će ga izjedati, ali još više od nje, ljubav prema srčanomu Bogu koji se troši

za čovjekov život. Isus se najviše naljutio na farizejski normativ koji je bio bez ikakvih osjećaja. Sada od kršćanina očekuje nešto više. Očekuje iskreno ljudsko srce. Dok kršćanin bude ljubio svojega bližnjega i jezikom Boga zazivao u molitvi, sve će biti dobro. Samo nek se srce ne zatvori, samo nek srce snažno kuca pred svakom novom odlukom, pred svakim oprostom, pred svakim iskazivanjem milosrđa. Bog traži takvo srce. Srce koje će biti slobodno za druge, za pomaganje, ali i srce koje će brižljivo tražiti oprost od grijeha. Nema oslobođenja izvan Isusova oprosta, nema zaobilazna puta u pukom izvršavanju Zakona. Ne spašava se po vršenju pukih norma ni po uzornom normativu, nego se kršćanin raduje u hodanju Božjim putom koji je ispunjen ljubavlju kao što je njegov Sin činio. Na kraju svega opet čeka srčani Bog Otac koji raširenih ruku prima svakoga tko ga iskreno ljubi.

Gospodine, tražiš naše srce neka bude blizu Tebe. Oslobodi nas ispraznih razmišljanja o pukom izvršavanju kojekakvih naredaba, a daruj nam život otvoren prema osjećajima, prema ljubavi za bližnje. Tako ćemo upoznati i Tebe samoga koji se bez pretjeranoga razmišljanja u potpunosti daruješ za nas za vijeke vjekova.
Amen.

Ivan Petrović, <https://www.glas-koncila.hr/>

Milostinja u Bibliji

U drugom čitanju dvadeset i druge nedjelje kroz godinu čut ćemo iz poslanice Jakova apostola: „*Bogoljubnost čista i neokaljana jest: zauzimati se za sirote i udovice u njihovoj nevolji, čuvati se neokaljanim od ovoga svijeta.*” (Jak 1,27).

Pobožan nije samo onaj tko često moli, nego i onaj koji se u svojim molitvama i djelima spominje drugih. Jakov piše o udovicama i siročadi, najnezaštićenijim članovima društva. U ovim Jakovljevim riječima djelomice se iščitava Isusova poruka: „*Išтите i dat će vam se; tražite i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se. Doista, tko god ište, prima, tko traži, nalazi, i tko kuca, otvorit će mu se*“ (Mt 7,7-8). Čovjek u nevolji neka traži, a Bog će mu uslišati molitve ako je to dobro za njega.

Bog uslišava i dariva molitelja i preko drugih. Čovjek u potrebi može primit dar od onoga koji ima taman ili više nego mu je potrebno. Za onoga koji ima svega u izobilju, siromasi su poziv da se dijeli s njima i tako skuplja blago na nebu.

Na samom početku jedna zanimljivost. Hebrejski nema posebnu riječ za milostinju. U hrvatskim lokalnim govorima za milostinju postoji izraz lemuzina (lemozina). To je ono što stavljamo u škrabicu tijekom prinosa darova na misi. Taj izraz dolazi od grčke riječi "eleemosyné", koja ima nekoliko značenja.

Neka od njih su milosrđe ili pravda. Takvo razumijevanje tog izraza možemo naći u nekim psalmima (Ps 24,5) ili kod proroka Izaije (Iz 59,16).

Drugo značenje grčkog izraza "eleemosyné" je milosrdni odnos čovjeka prema bližnjemu. U mlađim knjigama Staroga zavjeta, kao što su Tobija i Sirah, milostinja se shvaća u našem današnjem značenju. Milosrdni odnos čovjeka prema bližnjemu usko je povezan s konkretnom materijalnom pomoći onima kojima je potrebna.

Ovo se značenje ustalilo i u knjigama Novoga zavjeta. Milostinja shvaćena kao ljubav prema bližnjemu je nasljedovanje Božjeg odnosa ljubavi prema čovjeku.

János Thorma, *Milostinja*, <https://en.wikipedia.org>

Unatoč činjenici da je pojam milostinje relativno mlad, nužnost pomaganja siromašnima, neostavljanja bližnjega u nevolji, dolazi iz najstarijih biblijskih tekstova.

U Mojsijevom Petoknjižju nalazimo jasno data pravila za odnos prema siromasima. Primjerice: „Kad žetvu žanjete po svojoj zemlji, ne žanjite dokraja svoje njive; niti pabirčite ostatke poslije svoje žetve. Ne paljetkuj svoga vinograda; ne kupi po svom vinogradu palih boba, nego ih ostavljaj sirotinji i strancu! Ja sam Jahve, Bog vaš...” (Lev 19,9-10). „Na kraju svake treće godine iznesi svu desetinu svoga prihoda od te godine i položi je na svoja vrata. Pa neka dođe levit - jer nema udjela ni baštine s tobom - došljak, sirota i udovica koji budu živjeli u tvom gradu i neka jedu i neka se nasite. Tako će te blagoslivljati Jahve, Bog tvoj, u svim poslovima što ih tvoja ruka poduzme ” (Pnz 14,28-29).

Iz tih tekstova je jasno da milostinja nije samo čovjekoljubna gesta, nego da je zahtijeva i podupire Gospodin. Milostinja je često povezana s velikim liturgijskim blagdanima. Na primjer, nakon što je zavjetni kovčeg donesen u Jeruzalem, kralj David dao je svim „muškarcima i ženama, svakome po jedan kruh, komad mesa i

kolač od suhoga grožđa. Zatim se razide sav narod, svaki svojoj kući.“ (2 Sam 6,19).

Onaj tko daje milostinju siromahu, priprema sebi veći imetak. U psalmima čitamo:

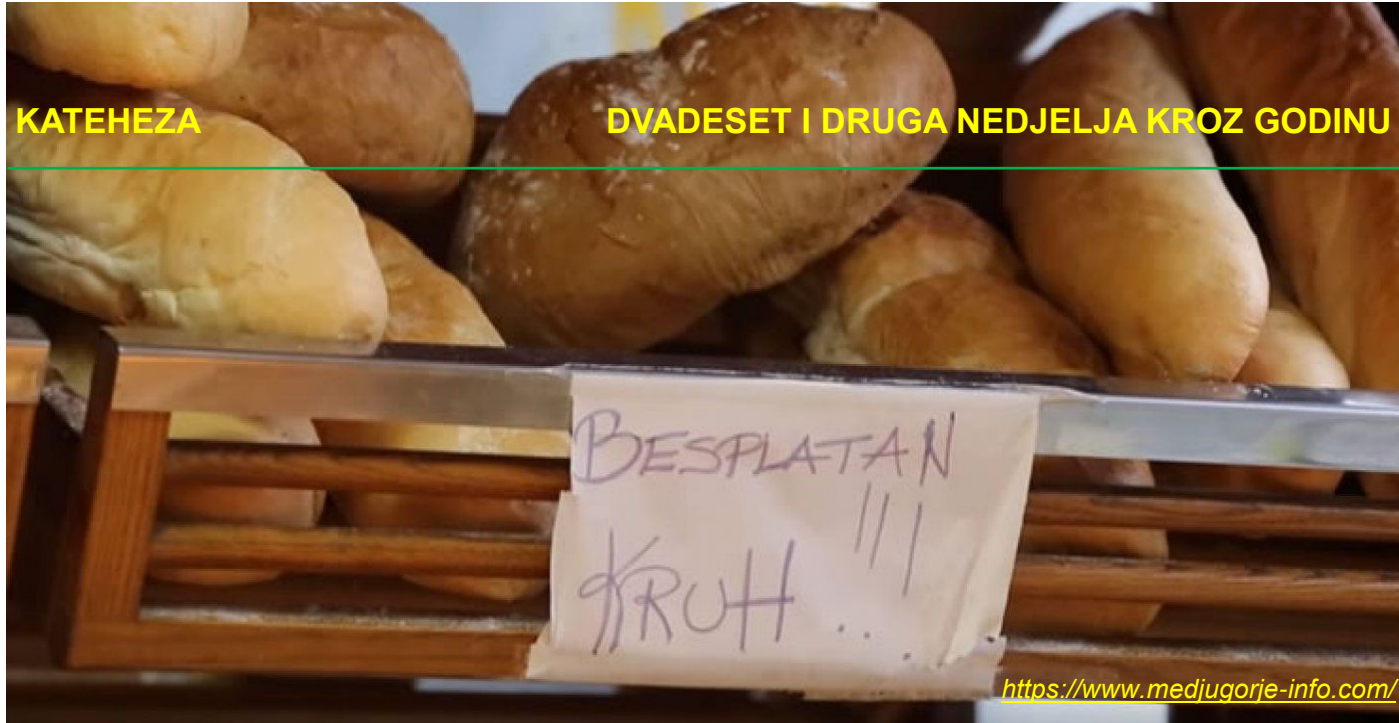
„Blago onome koji misli na uboga i slaba: u dan nevolje Jahve će ga spasiti! Jahve će ga štiti i živa sačuvati, sreću mu dati na zemlji i neće ga predati na volju dušmanima.“ (Ps 41,2-3).

Prekrasan tekst nalazi se u jednoj od najmlađih knjiga Starog zavjeta, u knjizi o Tobiji. Stari Tobit upućuje svog sina Tobiju kako se treba ponašati: „Dijeli milostinju od svoga dobra: kad dijeliš milostinju, neka ti ne bude oko stisnuto. Ne okreći lica od siromaha, pa ni Bog neće okrenuti lica od tebe. Od onoga što imaš i prema tome koliko imaš dijeli milostinju: imaš li malo, daj malo, ali ne oklijevaj dati milostinju. Jer dobar polog spremaš sebi za dan potrebe. Udijeljena milostinja oslobađa od smrti i ne dopušta da odeš u mrak. Jer milostinja je mio dar pred licem Svevišnjega. Dijeli svoj kruh s gladnima, a svojom odjećom odjeni gologa. Sve što ti je suvišno daj drugima, a kada dijeliš milostinju, neka ti oko ne bude stisnuto. Metni svoj kruh na grob pravednih i ne daj ga grešnicima....“ (Tob 4,7-11.16-17).

U Novom zavjetu nalazimo mnoga mjesta gdje se o milostinji govori, gdje se zahtijeva ili pohvaljuje. Isus zahtijeva da se milostinja na koju on potiče daje nesebično i bez razmetanja. Za Isusove učenike davanje milostinje je obveza i dužnost. Među najvažnijim tekstovima koji govore o milostinji je šesto poglavlje Matejeva evanđelja. U njemu čitamo: *„Kada dakle dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to u sinagogama i na ulicama čine licemjeri da bi ih ljudi hvalili. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti, naprotiv, kada daješ milostinju - neka ti ne zna lijeva što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!”* (Mt 6,2-4). . Kada se daje milostinja, ne treba očekivati povrat, niti mjeriti koliko se točno daje, nego dajte veselo i obilno: *„... Ljubite neprijatelje svoje. Činite dobro i pozajmljujte ne nadajući se odatle ničemu. I bit će vam plaća velika, i bit ćete sinovi Svevišnjega jer je on dobrostiv i prema nezahvalnicima i prema opakima. Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan. Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprost će vam se. Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti.”* (Luka 6:35-38). Ne samo bogati nego i siromašni imaju obvezu dati od onoga što imaju. Svatko treba dijeliti ono što ima. U Djelima

apostolskim čitamo: *„Petar i Ivan uzlazili su u Hram na devetu molitvenu uru. Upravo su donosili nekog čovjeka hroma od majčine utrobe; njega bi svaki dan postavljali kod hramskih vrata, zvanih Divna, da prosi milostinju od onih koji ulaze u Hram. On ugleda Petra i Ivana upravo kad zakoračiše u Hram te zamoli milostinju. Petar ga zajedno s Ivanom prodorno pogleda i reče: 'Pogledaj u nas!' Dok ih je molećivo motrio očekujući od njih nešto dobiti, reče mu Petar: 'Srebra i zlata nema u mene, ali što imam - to ti dajem: u ime Isusa Krista Nazarećanina hodaj!’“* (Dj 3,1-6). Petar i Ivan nisu prosjaku dali milostinju kakvu je očekivao, ali su mu dali mnogo veći dar. U poslanici Efežanima čitamo: *„Tko je krao, neka više ne krade, nego neka se radije trudi svojim rukama priskrbljivati da ima što podijeliti s potrebnim”* (Ef 4,28). Siromašni mogu pomoći drugima vlastitim radom, nije uvijek potrebno davati materijalne darove.

Sjećanje na potrebite bezuvjetna je dužnost svakog kršćanina, jer je njezin smisao u vjeri u Isusa Krista. Sam Isus usvaja židovsku tradiciju koja vidi milostinju kao izvor nebeske naknade i skuplja blago na nebu. *„Prodajte što god imate i dajte za milostinju! Načinite sebi kese koje ne stare, blago nepropadljivo na nebesima, kamo se kradljivac ne približava i gdje moljac ne rastače“* (Lk 12,33). Tko god doista želi slijediti Krista, mora dati sve što ima kao milostinju bez ljetnje. Pravi kršćanin misli na

druge i nesebično im pomaže, čime služi samom Kristu: „Tada će kralj reći onima sebi zdesna: 'Dođite, blagoslovljeni Oca mogega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnušte me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni.' 'Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!'“ (Mt 25,34-36,40).

Izraz "milostinja" ne pojavljuje se izravno nigdje u novozavjetnim tekstovima. Međutim, život Prve crkve karakteriziralo je dijeljenje onoga što je tko imao. Crkva se kao tijelo Kristovo očituje djelima milosrđa. Milostinja može biti dar ne samo za pojedince, nego i za cijele zajednice. U ranoj crkvi jedna je crkvena zajednica podržavala drugu. Apostol Pavao neprestano je poticao bogate crkvene zajednice u Korintu i drugim helenističkim gradovima da podupiru crkvenu zajednicu u Jeruzalemu. Pavao je tako pokušao uravnotežiti golemu materijalnu razliku između crkve u Jeruzalemu i crkava starog svijeta. Zato je organizirao velika prikupljanja potpore jeruzalemskoj crkvenoj zajednici. Tim činom želio je istaknuti jedinstvo svih dijelova jednog tijela Kristova. O tome čitamo u Djelima apostolskim „Stoga će svatko od učenika, odlučiti, koliko smogne poslati da se posluži braći u

Judeji. To i učiniše te poslaše starješinama po Barnabi i Savlu.“ (Dj 11,29-30). Sam Pavao o tome piše Korinćanima: „Priopćujemo vam, braćo, milost Božju koja je dana crkvama makedonskim: unatoč mnogim kušnjama i nevoljama, izobilna njihova radost i skrajnje siromaštvo preli se u bogatstvo darežljivosti. Svjedočim uistinu: oni su nas dragovoljno - po svojim mogućnostima i preko mogućnosti - veoma usrdno molili za milost zajedništva u ovom posluživanju svetih. Stoga kao što se u svemu odlikujete - u vjeri, i riječi, i spoznanju, i svakoj gorljivosti, i u ljubavi svojoj prema nama - odlikujte se i u ovoj darežljivosti. Ne zapovijedam, nego gorljivošću drugih prokušavam istinitost vaše ljubavi. Ta poznate darežljivost Gospodina našega Isusa Krista! Premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite.“ (2Kor 8,1-4.7-9).

Mali vjeronaučni leksikon

Partikularna Crkva

Partikularna Crkva, latinski *Ecclesia partikularis*, u katoličanstvu zajednica povjerena na pastoralnu brigu biskupu ili prezbiteru u suradnji s prezbiterijem Obuhvaća vjernike na određenom prostoru. Partikularne crkve osniva i ukida, dijeli i spaja samo vrhovna vlast Crkve, Sveta Stolica ili na prijedlog biskupske konferencije ili na vlastitu pobudu. Svaka partikularna crkva je pravna osoba i ima određenu autonomiju koja je ograničena zbog uzajamne neodvojivosti partikularne i opće crkve.

Svaka partikularna crkva je biskupija s kojom se izjednačuju područna i osobna prelatura, područna opatija, apostolski vikarijat i apostolska prefektura te za stalno utemeljena apostolska administratura.

Pasha

Pasha (crkveno latinski Pascha, grč. Πάσχα, aramejski pashā, hebr. pesah, vjerojatno: *prijelaz, prelazak*).

1. Židovski blagdan u spomen oslobođenja iz egipatskoga sužanjstva; ujedno svetkovina početka dozrijevanja žitarica u Palestini i prvi od triju blagdana hodočašća u Jeruzalem radi prinošenja žrtava (prvina od stada). Glavno je obilježje blagdana žrtvovanje pashalnoga janjeta u hramu (nakon razorenja hrama 70. god. samo kod Samarijanaca) te blagovanje beskvasnoga kruha (maca), od čega potječe naziv Blagdan beskvasnih kruhova, na obiteljskim gozbama gdje su tumačeni događaji iz Knjige izlaska vezani uz oslobođenje iz egipatskoga sužanjstva. Slavi se 14/15. nisana (prvi proljetni puni mjesec) (ožujak–travanj) i traje u Izraelu sedam, a u dijaspori osam dana.

2. U Novome zavjetu pashalna gozba (posljednja večera) koju je slavio Isus uvečer prije svoje smrti. Isusova posljednja večera postala je za kršćane Pasha novoga Saveza, a Isus je pashalno janje koje se žrtvovalo za ljude na križu. Pasha se tumači kao prijelaz iz smrti u uskrsnuće.

Nemir od vijeka

U djetinjstvu mome izabrao si me i označio da idem Tvojim putem. - Nisu mi bile pune četiri godine kad sam usnio da mi je sa ikone sišao jedan svetac, blijed i okružen cvijećem kao mrtvac i predao mi raspelo koje je njemu dotežalo.

I ništa mi drugo nisi na put dao.

Tebi me je zavjetovala majka moja u času tjeskobe, u jednom od onih časova kad nema ni otkud pomoći i kad su sva vrata zatvorena, osim vrata Tvojih.

Ko je još vidio da se mala djeca tako opremaju u svijet, sa krstom siromaštva i teretom velikih zavjeta? A ipak, Ti si me tako poslao i sa licem oca, koji se rijetko smije, strogo označio put moj.

Pa kako sam mogao biti srećan?

I još sam bio lud i samo svoj, otimao sam se putu i pozvanju, trgao sam u stranu i bio sam kao zlo dijete koje ne spava kod kuće nego bjega, nečisto, sa vlatima sijena na odijelu a pogled ima mutan i nestalan kao ničije pseto.

Kad Te nisam vidio nad sobom, mislio sam da Te nema. I ništa nije ostalo što nisam učinio da Ti se odmem, jer je malo ko ljubio grijeh i grješnu radost kao ja. Prolazio sam svijetom i udarao lijevo i desno na vrata tuđih sudbina, ali sva su redom, kao po nekom mučkom dogovoru, bila za m e n e zatvorena. Nasrtao sam uzalud na vrata čovjekova, i poslije sam dugo sjedio krvavih ruku, na kamenu.

Jer kasno sam uvidio, da se ne otvaraju silom.

Nisam mogao shvatiti zašto je za mene svaki živ čovjek tajna vlažnih treptavih očiju i zašto se pred mojim koracima svaka vrata zatvaraju, kao na tajni znak.

A to si Ti htio da me odbiješ od svijeta kao što se djeca od godine odbijaju od sise: da im ogrkne i da im se ogadi. To si Ti, o strašni, postavljao svoju nevidljivu ruku između mene i svijeta, da me onda inokosna i ostavljena okružiš svojom ljubavi koja boli i posvećuje.

Marko Križevčanin

7. rujna

Marko Stjepan Krizin rođen je u slobodnom kraljevskom gradu Križevcima, u Zagrebačkoj biskupiji. Studirao je najprije u isusovačkom kolegiju u Grazu, gdje je stupio i u Marijinu kongregaciju. Ondje bijaše učenik Petra Pazmanyja, kasnijeg kardinala i ugarskog primasa. Odlučio je postati svećenik pa je kao kandidat Zagrebačke biskupije bio primljen u glasoviti

rimski kolegij Germanicum et Hungaricum. Svojom je rukom ondje zapisao da je Hrvat, kako se to do danas sačuvalo u arhivu zavoda. Kao student čuvenog rimskoga sveučilišta Gregorijane odlikovao se bistrinom uma i krepošću. U Rimu se nalazio od 1611. do 1615. godine.

Postavši svećenik, vratio se u svoju zavičajnu biskupiju u kojoj je djelovao kratko vrijeme. Kardinal Petar Pazmany pozvao ga je u Ugarsku, učinio ga ravnateljem sjemeništa u Trnavi i ostrogonskim kanonikom. Kasnije mu je povjerio i upravu benediktinske opatije Szeplak, kod Košica, koja tada bijaše vlasništvo ostrogonskoga kaptola. Trnava, Košice, sve je to nekoć spadalo pod Ostrogonsku nadbiskupiju, dok su to danas dijelovi Slovačke.

Košice u ono doba bijahu tvrđa ugarskoga kalvinizma. Da bi ojačao položaj malobrojnih katolika, koji su bili uskraćeni čak i svojih crkava, gradski je upravitelj, namjesnik kralja Matije II., Andrija Doczy, pozvao u Košice dva isusovca: Stjepana Pongracza i Melhiora Grodzieckoga. Smjestio ih je u kraljevsku palaču. Prvi je vodio brigu o vjernicima mađarskoga, a drugi slovačkoga jezika. Njihov je plodonosni rad ojačao svijest katolika, ali i izazvao bijes kalvina. Tada je fanatizam bio jači od kršćanske ljubavi. A fanatizam, kad su mu u pitanju vlastiti interesi, ne bira sredstva.

Tako su kalvini potakli narod na bunu lažno optuživši katolike da su 13. srpnja 1619. g. izazvali požar u gradu. Tada se u Košicama s isusovcima nalazio i naš sveti Marko. U tim teškim trenucima htjeli su zajedno pomoći katolicima u gradu. No, kad je zapovjednik kalvinske vojske Juraj Rakoczy, 3. rujna 1619. g., sa svojim vojnicima ušao u Košice, odmah pozatvaraše trojicu katoličkih svećenika. Tijekom 3 dana nisu im dali ni jesti, ni piti. Zapovjednik vojske obećao je Marku Krizinu pokloniti crkveno imanje samo ako se odrekne katolicizma i postane kalvin. Marko je to najenergičnije odbio.

Vojnici su 6. rujna uvečer stavili na svećenike ucjenu kojoj oni nisu mogli udovoljiti. Tada su im rekli:

"Kad je tako, onda se spremite na smrt!"

Oni su upitali:

"A zašto moramo umrijeti?"

Dobili su odgovor:

"Zato što ste papisti."

Sva trojica mučenika na to rekoše:

„E pa dobro! Za tako svetu stvar spremni smo odmah u smrt."

Vojnici ipak još ne bijahu ovlašteni pogubiti ih.

Mučenici su se međutim dobro spremili za posljednji boj. Jedan drugome su se ispovjedili, a zatim su molili naglas. Rano ujutro 7. rujna kapetan je s vojnicima opet

došao k mučenicima, a pratio ga je i kalvinski pastor i propovjednik Alvinczi. Isusovce su odmah stavili na muke i to najokrutnije. Bezdušnost je bila na djelu. Kanoniku Marku Krizinu predložiše opet da se pridruži onima koji ispovijedaju "ugarsku vjeroispovijest" te se opiru "stranoj tiraniji", tj. Habsburzima, koji su bili izraziti katolici. Kanonik je odgovorio:

"Neka me Bog očuva da budem neprijatelj onima koji rade za dobro zemlje."

Sada i njega staviše na muke. Palili su ga bakljama, a zatim mu odrubili glavu. Vijest je o mučeništvu kao munja prohujala Ugarskom. Knez Bethlen nije ipak dopustio - iako su mu bile upravljene mnoge molbe - da mučenici budu dostojno i s počastima pokopani. Dopustit će to tek šest mjeseci kasnije.

Dana 15. siječnja 1905. godine proglašeni su blaženima, a Ivan Pavao II. proglasio ih je svetima 2. srpnja 1995. g. Relikvije košičkih mučenika, dakle, i našega svetoga Marka, nalaze se u uršulinskoj crkvi u Trnavi.

NAŠI POKOJNI

SREĆKO MANĐINI,

PU bjelovarsko - bilogorska, Doljani, 1. rujna 1991.

IVICA MRAZOVAC,

PU sisačko - moslavačka, Budičina, 1. rujna 1991.

TIHOMIR VRDOLJAK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Daruvar, 1. rujna 1991.

ANDRIJA ROKIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 2. rujna 1991.

DANIJEL PUHEK,

PU karlovačka, Bilaj, 2. rujna 1991.

ŽELJKO LUKETIĆ,

PU ličko - senjska, Karlobag, 2. rujna 1992.

LJUBO LEKO,

PU osječko - baranjska, Osijek, 3. rujna 1991.

TOMICA STUBIČAR,

PU karlovačka, Bilaj, 3. rujna 1991.

MARIJO VOJTUŠEK,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 3. rujna 1991.

BRUNO BOLANČA,

PU primorsko - goranska, Gospić, 4. rujna 1993.

VINKO BARTULOVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 4. rujna 1991.

NAŠI POKOJNI

DUŠKO KOŠOROG,

PU virovitičko - podravska, Četekovci, 4. rujna 1991.

JOSIP POTOČNIK,

PU virovitičko - podravska, Četekovci, 4. rujna 1991.

IVICA ANTONČIĆ,

PU primorsko - goranska, Gospić, 4. rujna 1993.

ANTUN MARTINOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Trnava – Mašićka Šagovina, 5. rujna 1991.

BRANKO ROČEK,

PU požeško - slavonska, Pakrac, 5. rujna 1991.

ŽELJKO ŠLAT,

PU sisačko - moslavačka, 5. rujna 1991.

VLADIMIR PIEROBON,

PU zagrebačka, , 5. rujna 1991.

DARKO ČORAK,

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 6. rujna 1991.

NIKOLA JELINIĆ,

PU koprivničko - križevačka, Viduševac, 6. rujna 1991.

ŽELJKO NIKIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Rajići, 7. rujna 1991.

POČIVALI U MIRU!

Božje i ljudsko

Isus predbacuje farizejima i pismoznancima da se drže predaje ljudske, a napustili su Božju zapovijed.

Odnose li se Isusove riječi i na nekoga od današnjih kršćana?

Mogle bi se odnositi na župnika koji bi se svim svojim snagama zauzimao za obnovu župnih zgrada te pritom zaboravljao da je u prvom redu pozvan za graditelja duhovnosti. Mogle bi se odnositi na zemljoradnika koji bi od jutra do sutra crnčio na svom posjedu te bi pritom zaboravljao na Božji vinograd. Mogle bi se odnositi na vjeroučitelja koji bi na vjeronauku zahtijevao mnogo znanja, a zanemarivao bi činjenicu da je djeci potrebniji njegov uzor i njegova duhovnost. Mogle bi se odnositi na onoga koji bi puno molio i čitao te pritom posve zaboravljao na ljude oko sebe. Mogle bi se odnositi na onoga koji bi satima sjedio za volanom ili pred tv-ekranom, a ne bi našao ni minute za Isusa u svetohraništu. Mogle bi se odnositi na župnika kojemu bi župljani uzalud kucali na vrata, jer ga nikad nema kod kuće. Mogle bi se odnositi...

Mogle bi se odnositi na one vjernike koji se zadovoljavaju vanjskom, površnom vjerom, koja ne krije duh i ne donosi obilan rod. Takvim kršćanima je kod krštenja najvažnije domaće slavlje, a najmanje ih zanima što se događa u crkvi. Kod prve pričesti i krizme svu pozornost posvećuju kumovima, odjeći i darovima, zanemarujući djetetovo napredovanje u vjerskom životu. Kod vjenčanja - svi znamo kako se sam obred najčešće svodi na vanjsko blještavilo i sjaj, a duhovni sadržaj potiskuje u nešto sporedno. Isto vrijedi i za mladomisnička slavlja. Ako se za pogreb kupuje velik broj vijenaca, ako nas uoči Božića zahvati groznica kupovanja, ako je za Uskrs obiteljski stol prepun blagoslovljene hrane, ako su na blagdan Svih svetih naša groblja preplavljena krizantemama i svijećama, ako se na hodočašću čuje kakva šala... nije to samo po sebi nikakvo zlo. Ali ako se time zanemaruje ili umanjuje sadržaj vjerskog događanja, prestaje to biti Božje i postaje ljudsko.

Farizeji u svojoj samouvjerenosti nisu bili svjesni koliko svojim djelima zanemaruju Božje, uvažavajući na račun toga ljudsko. Isus ih je htio osloboditi od njihove samouvjerenosti i dokazati im da nisu u pravu. Odatle njegove teške riječi.

Ako za nas ne vrijede - utoliko bolje.